

ŠTO BI RODITELJI TREBALI ZNATI?

Djeca sa specifičnim teškoćama u učenju, čitanju i pisanju, tipa disleksija i disgrafija, iziskuju posebnu pozornost u procesu odgoja i obrazovanja. Nužno je stoga osigurati njihovu skrb od predškolskih ustanova, preko osnovnih škola do odgovarajućeg srednjoškolskog obrazovanja i visokoškolskog obrazovanja.

U tom cilju dislektična djeca i njihovi roditelji morali bi znati nekoliko osnovnih činjenica. Prije svega oni trebaju znati da imaju problem, ali i to da se taj problem može riješiti. Dijete koje ima disleksiju ne može apsolutno ozdraviti, ono će uvijek imati manju ili veću slabost, specifičnu slabost, ali će roditelji i dijete znati kako da je ublaže ili kompenziraju ili kako da je rješavaju u određenom razdoblju života.

U ovom prikazu nećemo se osvrnuti na preventivni postupak i rad s djecom u ranoj i kasnoj predškolskoj dobi, srednjoj školi ili fakultetu. Ovdje želimo istaknuti samo neke osnovne postupke o tome što bi roditelji i njihova dislektična djeca trebali znati prilikom početka školovanja. I to odmah kada se počnu javljati teškoće. Roditelji su obično iznenađeni a isto tako iznenađeno je i samo dijete jer ono nije dovoljno uspješno da bi bilo svakodnevno sretno i veselo u odnosu na školske zadatke i ostalu školsku djecu.

i/ Ako se radi o manjim teškoćama u učenju čitanja i pisanja u prvom razredu osnovne škole, roditelji trebaju obvezno biti izravna pomoć djetetu i to odmah kada se uoče teškoće. Ovdje mislimo na niz postupaka u radu s djetetom koji počivaju na određenom stavu roditelja u odnosu prema djetetu koje treba pomoć i razumijevanje. Prije svega potrebna je motivacija za smišljenu pomoć. U savjetovanju s učiteljem roditelji dobivaju prve smjernice kako svakodnevno pomoći djetetu. Katkada je potrebno posavjetovati se sa još kojom stručnom osobom u školi.

Danas sve više ljudi: učitelja, nastavnika, profesora, psihologa, pedagoga, logopeda, defektologa, posjeduje dar, znanje i snagu da izravno pomogne djeci s teškoćama u učenju i to neposredno, odmah, kada se jave teškoće. S takvim širim savjetovanjem (ukoliko je potrebno) osiguravaju se dva bitna uvjeta:

1. individualiziran pristup, tj. prilagođeno, postupno, modificirano i inteligentno vođeno učenje čitanja i pisanja tog djeteta
2. na taj način dijete usvaja sve bolje mehanizme učenja (uz brzu pomoć) i postaje svjesno svojih sposobnosti.

Dakle roditelj treba ostvariti i zadržati usku suradnju s učiteljem, a ako su potrebni još neki specifični postupci, onda surađivati i s drugim stručnjacima u školi. Naravno kroz to se omogućuje sve bolji, ljepši i sretniji razvoj djetetove osobnosti. Prilagodavanjem metoda rada, individualizacijom, izbjegava se osjećaj bespomoćnosti, očaja, izgubljenosti i dobiva se osjećaj zaštićenosti i sigurnosti. Dijete svakodnevno uči svojim tempom i napreduje u usvajanju čitanja i pisanja u skladu sa svojim mogućnostima uz neposrednu pomoć. Njegovo dostojanstvo se najviše čuva time što mu se prilazi s dužnim poštovanjem njegove osobnosti, jer se respektiraju njegove poteškoće, ali i s voljom i znanjem da mu se pomogne, odmah, u svim njegovim svakodnevnim zadacima. Iako malim koracima, u razvoju djeteta se zapravo odvijaju veliki pomaci.

U najvećem broju, djeca s teškoćama tipa disleksije i disgrafije, normalno su inteligentna, često iznadprosječno inteligentna i darovita,

pa nakon početnih teškoća u učenju čitanja i pisanja s vremenom stigne ostale učenike i dalje uz nešto veći rad kod kuće napreduju i uspješna su u skladu sa svojim sposobnostima. Taj uspjeh je u svakom slučaju i uspjeh dobrih pedagoga, učitelja i zahvaljujući njima dijete ne trpi.

ii/ Ako su u pitanju nešto veće teškoće u učenju koje duže traju, sve do trećeg ili četvrtog razreda osnovne škole, korisno bi bilo i često poželjno da se roditelj obrati odgovarajućim stručnim centrima, ustanovama i za specijalnu stručnu pomoć. Može se tražiti psihološko, logopedsko, eventualno neurološko i dr. ispitivanje. U tom slučaju školski liječnik, psiholog, logoped i dr. svi zajedno kao tim mogu već u toj ranoj dobi postaviti dijagnozu specifičnih teškoća u učenju, čitanju, pisanju tipa disleksija i disgrafija. Dakako, sama dijagnoza ne rješava problem, nego i opet samo ustrajan svakodnevni rad (dodatan rad kod kuće i u školi) i to najbolje u konzultaciji s logopedom, psihologom ili pedagogom ali s punim razumijevanjem i zaštitom djetetova dostojanstva, njegove osobnosti.

Nalaz odnosno dijagnoza, ako je donesena, koristi prije svega učitelju i nastavničkom vijeću. Nalaz im pomaže da na osnovi zakonskih propisa još više usklade metode rada i svakodnevne zadatke u učenju samog djeteta. To se najčešće odnosi na prilagodbu ispitnih postupaka - na testove i sl. Dijete na taj način postiže svoj potpuni potencijal, nešto polaganijim tempom, te specifičnim oblicima rada i učenja. Time se čuva povoljna emotivna atmosfera u želji da se kod djeteta razvije ljubav za učenje. Potrebno je istaknuti da se na prilagođene programe (smanjeni opseg sadržaja) ide istom u petom razredu ili poslije, za teže slučajeve koji su kombinirani s drugim teškoćama, kako bi se omogućilo djetetu jedan duži period učenja, da uz prethodni individualni pristup i rad razvije svoje potencijalne mogućnosti i da se ne "etiketira" odmah na početku školovanja. No za djecu dislektičare, prema našem shvaćanju, bitan je individualan pristup a ne prebrzo sužavanje sadržaja učenja u vidu prilagođenih programa.

iii/ Za vrlo teške slučajeve, kada je izrazito otežano učenje i napredovanje zbog velikih teškoća u čitanju i pisanju, a koje se najčešće javljaju povezane i uz druge poteškoće (govorne, motoričke, teškoće vida i sluha ili nešto snižena razina mentalnog razvoja) tada zalazimo u područje postojanja invaliditeta i ono se utvrđuje po posebnim propisima. Školovanje se tada provodi u redovnim školama pod posebnim uvjetima (dakle integrirani su), već prema vrsti i stupnju teškoća ili pak u posebnim specijalnim ustanovama koje i opet pružaju adekvatan pristup i rad s djetetom, kako bi se osigurao najpovoljniji napredak i zdrav razvoj ličnosti djeteta, a to su vrlo rijetki slučajevi. Djeca koja imaju isključivo specifične teškoće u učenju tipa disleksije i disgrafije (nemaju dodatnih teškoća) ne pripadaju toj kategoriji da bi se tretirala kao invalidi.

Općenito roditelji katkad znaju imati poteškoća u prihvaćanju spoznaje da njihovo dijete nije kao ostala djeca te stoga ne

poduzimaju, a često i sprečavaju poduzimanje nekih mjera u cilju zaštite i pravilnog odgoja vlastitog djeteta. Takva pasivnost roditelja njihovu djecu dovodi u neravnotežan odnos prema ostaloj djeci i prisiljava ih da izvršavaju zadatke pod jednakim uvjetima kao i sva ostala djeca, uskraćujući im mogućnost odgovarajuće neposredne stručne pomoći (i uz diskreciju ako je potrebno), a katkada i u ostvarivanju ostalih prava iz socijalne zaštite i mirovinsko-invalidskog osiguranja u najtežim slučajevima.

Nakon tridesetogodišnjeg rada i pomaganja djeci s poteškoćama tipa disleksija-disgrafija želim reći da su nas upravo ta djeca naučila mudrosti života. Jer kao što je gospodin Stjepan Lice jednom napisao (citirajući nekoga) "Ljubav je stoimena, a jedno od prvih njezinih imena je s t r p l j i v o s t." To je tajna dobrih učitelja i dobrih roditelja. Učitelj i roditelj koji su uspjeli u prenošenju znanja svojim učenicima. "Oni su im darovali nešto od svoje osobnosti, nešto dragocjeno", pomogli su im da otkriju svoju osobnost i uzrastu u njoj. Dali su im vremena, nisu ih požurivali niti preopterili. Tako su oni uspjeli dospjeti do sebe... Dobar učitelj i roditelj je onaj koji poštuje učenika i uči zajedno s njim. Jer onog časa kad više nismo spremni učiti, više nismo sposobni ni poučavati. Svjedočiti. I riječ nam više ne može biti sjeme. Zato danas govorimo o disleksiji kao o daru koji nam je svima dan jer svako takvo dijete nas obogaćuje svojom posebnosti.

Nada Lovrić, profesor psiholog

U prilogu možemo razmotriti zakonske mogućnosti školovanja učenika s teškoćama u razvoju u redovnoj školi. Ako komisija pri upisu djeteta u školu, prilikom procjene psihofizičkih sposobnosti uoči neke teškoće u govoru (nepravilan izgovor glasova, mucanje, nedovoljno jasnu artikulaciju, slabu grafomotoriku i dr.), onda može dati upute roditeljima o tome na što trebaju paziti i kako pomoći djetetu. Najčešće upute dijete na pregled logopedu, psihologu ili drugim stručnjacima radi govornih vježbi. Ako su veće teškoće, upisuju dijete na opserviranje. Dijete se u školi opservira tri mjeseca (prema zakonu) a određuju se i osobe koje će sudjelovati u tom opažanju.

Ako komisija ne primijeti neke pokazatelje eventualnih teškoća, a što je najčešći slučaj jer je dijete u razvoju, još se psihofizički razvija, onda to primijeti učitelj i upozori roditelje ili stručni tim u školi. Ako je potrebno, uputi se dijete na preglede u specijalizirane službe ili ustanove. Nakon dijagnoze odlučuje se hoće li dijete ići po:

- redovnom programu bez prilagodbe uz individualiziran pristup
- redovnom programu s prilagodbom i individualizacijom
- prilagođenom programu s individualizacijom i uza stručnu pomoć logopeda, defektologa, socijalnog radnika, psihologa i drugih stručnjaka koji se bave odgojem i obrazovanjem, na način utvrđen u članku 4. i 5. Pravilnika.

Posebno se zahvaljujem mr. sc. dr. med. Tonki Čavlek, Zavod za javno zdravstvo grada Zagreba, drugi potpredsjednik Društva za školsku i sveučilišnu medicinu Hrvatske Zbora liječnika Hrvatske na konzultacijama u vezi sa zakonskim mogućnostima.

Ronald D. Davis i Eldon M. Braun

DAR DISLEKSije

(The Gift of Dyslexia)

Revolucionarna nova metoda ispravljanja disleksije i ostalih poremećaja učenja

Predgovor hrvatskom izdanju

Radeći u svom logopedskom kabinetu "Logokor" s djecom koja imaju smetnje čitanja - disleksiju, bila sam oduševljena kada sam, prateći svjetsku literaturu o toj problematici, naišla na knjigu Ronalda D. Davisa **Dar disleksije** (The Gift of Dyslexia), a potom, stupivši u vezu s Međunarodnom udrugom dislektičara, koje je Davis osnivač, i ostalu literaturu, biltene i pomagala.

Ron Davis i sam dislektičar, koji se s problemima specifičnima za dislektičare mučio do svoje 38. godine, u svojoj nam knjizi na čudesan način približava jedno "dručkije" viđenje svijeta kojim smo okruženi, navodeći kako disleksija, ako se ništa ne poduzima, cijeloga života može biti problem koji dislektičara čini "retardiranim" ili socijalnim autsajderom ili, pak, ako se znalački primjene određene tehnike koje navodi u knjizi, disleksija može biti izniman dar, jer dislektičari - imaju sposobnosti koje drugi ljudi nemaju.

Osnovna je poruka ove knjige, da izmijenjena percepcija pri promatranju nekog predmeta ili pojave u dislektičara

može biti uzrokom i njihove darovitosti i ograničenja sposobnosti čitanja. Podaci koje autor iznosi su rezultat dugogodišnjega osobnoga i stručnog iskustva osobe koja je pronašla put da pomogne sebi i drugima u razrješavanju ovog ograničenja.

To je dovoljan razlog da originalnost proizašla iz toga osebujnog iskustva ima svoju vrijednost kako za osobe sa smetnjama čitanja, tako i za njihove roditelje, nastavnike i terapeute, o čemu piše i Ron Davis, navodeći stotine ljudi koji su unaprijedili svoju vještinu čitanja nakon ovladavanja tehnikama opisanima u knjizi.

Unatrag pola godine u svom radu s djecom koja imaju smetnje čitanja koristim tehniku Osnovnog ovladavanja simbolima i tehniku Ovladavanja simbolima za riječi. Ovakav pristup donosi više istinskog interesa i motivacije tijekom procesa rada. Osim toga, stvarajući trodimenzionalnu sliku i oblikujući model iz gline za neki apstraktni koncept ili odnos, osoba postaje sposobna uvrstiti taj pojam u svoj jezični i misaoni sklop, te se tom riječju koristiti i u govoru.

Iskustveno je također vrlo iscrpno dokumentiran stav da postoji razlika između pozornosti i koncepcije te mogućnost pronalaženja optimalne orijentacijske točke- žarišta pozornosti,

koja dovode do stanja "kontrolne" dezorijentacije i zbunjenosti, vidljivih u svakom lošem čitanju.

Knjiga **Dar disleksije** vrlo se dobro uklapa i u najnovija gledišta sve većeg broja stručnjaka s ovog područja koji povezuje smetnje čitanja sa širim jezičnim poremećajem nazvanim "posebne jezične teškoće" (PJT) ili "specific language impairment" (SLI) kako se ovaj razvojni jezični poremećaj naziva u anglosaksonskoj literaturi. Naime, stupanj razvitka svih jezičnih sastavnica od fonologije, morfologije, semantike, sintakse pa do pragmatike u svojevrsnom je odnosu sa sposobnošću čitanja. Sve više prevladava mišljenje da je odsutnost urednog razvitka ove sposobnosti u školske djece u vezi s njegovim jezičnim deficitom.

U knjizi **Dar disleksije** u poglavlju Osnovno ovladavanje simbolima značajno je naglašena upravo fonološka osviještenost koja je izravno vezana uz početno učenje čitanja. Poglavlje u kojemu se opisuje tehnika ovladavanja simbolima za riječi oblikovanjem riječi koje su po svom apstraktnom značenju "okidači" za disleksiju ("trigger word"), ključni je terapijski stav. Iako nema istraživanja koja bi potvrđivala nadređenost semantike ostalim jezičnim sastavnicama u procesu čitanja, držim da je, uz morfologiju (poznato je da se hrvatski jezik ubraja u

morfološki složenije jezične sustave) semantika svakako najvažnija komponenta uspješnog čitanja. Upravo je semantika ono jezično područje koje nakon razdoblja uspješne glasovne osviještenosti i važnosti fonologije omogućuje pomak u procesu čitanja, kao i u razumijevanju pročitanoga, što je i krajnji cilj cijele aktivnosti.

U hrvatskom izdanju ove knjige oni dijelovi teksta u kojima Ron Davis objašnjava osnove svoga pristupa uzrocima i terapiji smetnji čitanja, originalni jezični primjeri nisu prevedeni, dočim su primjeri vezani uz neke konkretne terapijske postupke u poglavlju

Osnove ovladavanja simbolima kao i u poglavlju Osnove ovladavanja simbolima za riječi, prevedeni u duhu ustroja hrvatskog jezika.

U dodacima I. i II. nalaze se dva popisa riječi "okidača" dezorijentacije u čitanju. Prvi popis je donekle po svom sastavu sličan popisu takvih riječi u originalu knjige. Naime, to su kratke riječi koje označavaju vremenske, prostorne i uzročne odnose među riječima, uglavnom prilozima, prijedlozima, veznici i neki glagoli. Popis sadrži oko tristotinjak riječi. Popis riječi II. sastoji se od riječi izvedenica nastalih prefiksalskom tvorbom, te riječi čiji su

oblici promijenjeni najčešćim glasovnim promjenama.

Nadam se da će hrvatski prijevod ove knjige potaknuti znanstvenike i kliničare, koji se bave smetnjama čitanja u Hrvatskoj, da razrade svoje istraživačke i terapijske postupke, kako bismo što više mogli pomoći osobama sa smetnjama čitanja.

*Ines Galić - Jušić, profesor logoped
Vanja Graovac, lektorica
Knjigu tiska "Alinea" d.o.o. za izdavačku
djelatnost i trgovinu, Krešimirov trg 2,
Zagreb, Prodaja i marketing: 4655-060*

PISMO RODITELJIMA DJECE S DISLEKSIJOM

Često se na adresu Hrvatske udruge za disleksiju javljaju zbunjeni, štoviše očajni roditelji djece koja naoko bez posebnog razloga u školi postižu neuspjeh. Uglavnom su to hiperaktivna djeca, a uz to i inteligentna pa su kao takva problem i roditeljima i učiteljima. Ona jednostavno imaju svoj svijet! Učiteljima će često djelovati slaboumno, jer ne pokazuju interes za nastavu i tražit će prilagođeni program dok roditelji koji poznaju svoje dijete takvo razmišljanje učitelja neće moći prihvatiti i dolaziti će do nesuglasica.

U čemu je dakle problem?

Ako dobro proučite naše Biltene primijetiti ćete da se otišlo veoma daleko u dijagnosticiranju disleksije, što je vrlo važno, jer imamo spoznaje o podrijetlu problema. Međutim, vas roditelje zanima kako djelotvorno pomoći! Nema brzih ni lakih rješenja. Sve su to procesi koji traju i u koje morate uložiti veoma mnogo truda. Na temelju mog iskustva i promišljanja, disleksija može biti u vezi s hiperaktivnošću, dakle hormonalna, ili kao posljedica retardacije ili pedagoške zapuštenosti. Ako dijete teško ili nepravilno izgovara pojedine riječi ono te riječi neće moći ni pravilno napisati pa stoga govoru treba posvetiti posebnu pažnju. No, disleksija je pretežno problem hiperaktivnih dječaka. S toga bih roditeljima savjetovala da pročitaju knjigu Muški spol - ženski spol (autori David Jeffel i Anne Moir) koja će im mnogo toga objasniti. Između ostalog knjiga će pojasniti zašto je osmogodišnje školovanje primjerenije djevojčicama, dok dječaci na svoje dolaze u srednjoj školi.

Što je dakle činiti roditeljima?

Prvo, najvažnije je da učite zajedno s djetetom, ali na način da mu gradivo pokušate prepričati kao priču koja će ga moći zainteresirati (povijest), ne nad knjigom, učenje mora biti više igra i zabava! (Danas mi je lako dijeliti savjete, a bio je to vrlo mučan proces, nimalo zabavan). Iskusila sam vrlo dobro koliko je to teško, jer traži cjelodnevno angažiranje, a rezultati su nedovoljni za trud koji je uložen. Šalila sam se, žaleći se svojoj djeci kako nikad nisam tako mnogo učila, a imala tako slabe ocjene. Ipak, vjerujte mi, isplatilo se. Isplati se uložiti trud, biti uz svoje dijete, razgovarati s njim, šaliti se... Osim što ćete učeći s djetetom i sami mnogo naučiti ili obnoviti zaboravljeno, čut ćete mnoge njegove zgodne i zanimljive misli. Djeca vrlo brzo rastu, nemojte propustiti to vrijeme odrastanja, ugradite sebe u taj proces. Pročitajte njegovu lekturu, pomozite mu je sastaviti i diktirajte u pero uz obvezni razgovor o knjizi. Što se stranog jezika tiče (engleski jezik je bio u ovom slučaju) ja sam to riješila jednostavno. Djeca rado gledaju TV, pa kad već gledaju, onda

je najbolje da gledaju CARTOON NETWORK na satelitskoj TV, gdje se crtani filmovi stalno vrte. Gledajući crtiće, hoće-neće, dijete će usput naučiti engleski jezik.

Drugo, ohrabrujte dijete! Ne dopustite da ga profesori obezvrjeđuju. Morat ćete ih uvjeriti da vaše dijete pripada tipu djeteta koje se doimlje da spava, probudit će se kad za to dođe vrijeme bez obzira na to kojim ga metodama budu pokušavali probuditi, a dijete uvjeravajte da će ono s vremenom biti sve bolji i bolji đak. Važna je vaša vjera da će ono zaista pobijediti poteškoće koje ga muče, važna je i vaša ljubav i upornost da ga štiti i pomazete mu.

Treće, vrlo je važno da ne dolazite u sukob s profesorima. Oni vaše dijete promatraju u odnosu na drugu djecu i donose zaključke. Njihova vam zapažanja i primjedbe mogu samo koristiti. Katkad, ipak zaboravljaju da je svako dijete mali kozmos, tj. jedinka jedinstvena i neponovljiva i nepredvidiva pa zato nastojte kod profesora stvoriti osjećaj simpatije za svoje dijete i suosjećanje za njegove probleme, a i vi sami šalite se s njime, umjesto da ga korite i zahtijevate da radi više i bolje.

Na temelju vlastitog iskustva znam da je u ovoj fazi školovanja potrebna pomoć i vama roditeljima kako bi se uspjeli snaći u tim životnim zamkama. Kako dijete bude odrastalo i samo će htjeti i moći samostalnije raditi, a vi ga u tome poduprite i ohrabrujte. Škola često u svojoj marljivosti, ali i neznanju, može učiniti učenicima nepopravljivu štetu. Zadaća je Hrvatske udruge za disleksiju da, između ostalog, educira učitelje da prihvate djecu takvu kakva ona jesu, ne čineći nepotrebnim pritisak na njih.

Iako volimo zabrinute roditelje, jer oni nešto poduzimaju i pobrinu se za dijete, nemojte previše patiti. S vremenom ćete vidjeti da je to nepotrebno, da je vaše dijete sasvim normalno i da imate mnogo razloga biti ponosni na njega. To mu stalno ponavljajte kad god se nađe na nekoj muci. Ja sam dosta pisala o svojim mukama u vezi sa školovanjem svojeg djeteta i upravo su me ti problemi trgnuli iz jednoličnosti svakodnevice. Tako sam upoznala cijeli niz iznimnih ljudi, prisustvovala sam zanimljivim predavanjima, seminarima i došla do mnogih novih kotisnih saznanja. I kad danas pogledam unatrag mislim da mi je njegova poteškoća bila Božja nagrada. Sad kad je on uspješan đak imam onaj divan osjećaj samopoštovanja kojeg od srca želim i Vama.

Karmela Krušlin, roditelj

Cijenjeni čitatelji,

Dana 29. ožujka 2000. održali smo Skupštinu Hrvatske udruge za disleksiju. Nazočnih je bilo dovoljno i odluke su bile pravovaljane. Odlučili smo da godišnju članarinu povećamo na 80 kn. Od sada šaljem Bilten samo onima koji uplate članarinu za tekuću godinu. Zato vas molimo da svoju dužnost obavite na obostrano zadovoljstvo.

Udruga je organizirala i održala predavanja o poremećaju čitanja i pisanja i popratnim pojavama koja prouzrokuju ti poremećaji:

4. travnja 2000. OŠ Ivan Goran Kovačić (Šalata)

19. travnja 2000. OŠ Jure Kaštelan (Savica)

9. svibnja 2000. OŠ Marija Jurić-Zagorka (Dubrava)

23. svibnja 2000. Prva OŠ Vrbovac

U svim tim školama srdačno su nas dočekali i s interesom su pratili predavanja. Podijelili smo naše pamflete i popratne materijale.

Dana 10. lipnja 2000. održali smo Savjetovanje. Predavali su:

dr. sc. Mirjana Lenček-Vancaš

Brza vremenska obrada i čitanje;

mr. sc. dr. med. Borut Marn

Slušni vremenski potencijali u logopedskoj dijagnostici;

apsolventica Jasmina Ivšac

Neki odnosi auditivne i vizualne obrade podražaja i čitanja djece u III. razredu;

prof. logoped Jadranka Bjelica

Komunikacija-izlaganje i radionica

Izdavačka kuća Fo Ma (Zagreb, Creska 18, telefon 01-3631-570)

prodavala je knjige, slikovnice i radne listove. Odaziv na Savjetovanje je bio izniman. Oko 80 je nazočnih.

Sada držite u rukama Bilten broj 5. Pozivamo vas da nam se javite, surađujete i pišete o svom radu, svojim zapažanjima, uspjesima i teškoćama.

S poštovanjem

Predsjednica:

Stanislava Leljak-Turžanski, prof. logoped

Šifre kojima se služimo u logopedskoj dijagnostici nalaze se u knjizi pod nazivom Međunarodna klasifikacija bolesti i srodnih zdravstvenih problema, stručni urednik hrvatskog izdanja mr. sc. dr. med. Marina Kuzman izdana 1994.

Dijagnoza	Šifra
Nedovoljno razvijen govor	F 80.9
Usporen razvoj govora	F 80.9
Zaostao razvoj govora	F 80.9
Dislalija s lingv. slabošću	F 80.2
Dislalija	F 80.0
Disfazija	F 80.1
Afazija	R 47.0
Dizartrija	R 47.1
Mucanje	F 98.5
Brzopletost	F 98.6
Rinolalija	R 49.2
Disfonija	R 49.0
Rehab. poslije laringektomije	R 49.1
Raz. porem. čitanja i pisanja	F 81.0
Disleksija	F 81.0
Disgrafija	F 81.8
Diskalkulija	F 81.2

Conferences 2000 – iz Eda NEWS

SLOVAKIA, 6-8 July Bratislava

Unity and Diversity in Literacy Development

The Central European Conference on Reading organised by

Slovak Reading Association with others

Contact: Fax:+421 7 54 77 34 42

UK, 21-22 July York University

Learning must be fun

Special Needs working together Conference with supporting

"show biz" personalities, dinner dance & cabaret.

Contact: Tel.+44 (0) 1904 782 556

Schweiz, 4 November Zürich

Medizin, Forschung, Wissenschaft

Conference of Verband Dyslexie Schweiz

Contact: Tel.+ 52 345 04 61 Fax:+ 52 345 04 62

E-mail: dyslexie@swissonline.ch

HUD

Hrvatska udruga za disleksiju
Kušlanova 59a
10000 Zagreb

tel: 01/2338-022, fax: 01/229-950
(dežurstvo srijedom od 18 do 19 sati)

žiro račun 30109-678-84094
Zagrebačka banka

BILTEN IZDAJE:

Hrvatska udruga za disleksiju
Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Zagreb, Kušlanova 59a
Urednica: Stanislava Leljak-Turžanski, predsjednica
Uredništvo: Karmela Krušlin, dopredsjednica

Gordana Baričević

Nada Lovrić

Emica Farago

Ljiljana Petrovski

Ana Kalčić

Maja Rački

Mirjana Lenček-Vancaš

Lektorica: Mira Čurić

Izlazi 2 puta godišnje. Naklada 500 primjeraka.

BILTEN JE BESPLATAN!

Zamolba članovima Udruge,

Molimo vas da nam nakon uplate članarine pošaljete uplatnicu na adresu: **Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Zagreb, Kušlanova 59a**, kako bismo vas uvrstili u popis članova HUD-a i dodijelili vam člansku iskaznicu.

Upravni odbor